

Oponentní posudek diplomové práce

Autorka práce: Bc. Anna Sedlmajerová

Titul práce: Lysá nad Labem – setkání města a říční krajiny

Vedoucí práce: Ing. Klára Salzmann, Ph.D., České vysoké učení technické, Fakulta architektury
Thákurova 9, 166 34 Praha 6

Podle zadání je oponovaná diplomová práce (dále jen „DP“) urbanisticko-krajinářská studie na katastrálním území obce s přibližně 10 tisíci obyvateli žijícími v polabské nížině. V zadání je kladen důraz na revitalizaci nivy veletoku Labe coby polyfunkčního prostoru upozaďující lidské aktivity. Naopak pro rozvoj nabízí DP dosud nezastavěné prostory v intravilánu a zvažuje většinu známých rizik. Jedním cílem DP tak, jak je uveden na str. 13, bylo navrhnout vizi budoucího vývoje říčních krajín, která bude reagovat na klimatickou změnu a bude se snažit její dopady svázat do udržitelné podoby. Dalším cílem bylo nastínit rozvoj města v říční krajině a navrhnout opatření, aby spolu město a říční krajina dokázaly koexistovat v harmonickém vztahu. Tímto přebírá DP i zadání. Kromě vlastní DP jsou výstupem i postery a trojrozměrný model.

Práce je členěna obvyklým způsobem, jen je na mne místy příliš teoretizující, a tak teze z úvodní pětistránkové kapitoly pojednávající o teorii říční nivy nás provázejí celou DP až do poslední strany 92.

Metodika na dvou stranách je strohá a zaslouhovala by rozvést. Dozvíme se v ní sice, že práce je rozdělena na analytickou a návrhovou část, už ale nevíme, jaké jsou výstupy a chybí průběžné číslování grafických příloh. Naopak jsou tam pasáže patřící spíše do teoretického úvodu.

V analytické části je velká pozornost věnována hydrologii. Názorně jsou např. vyvedeny změny říční sítě mezi II. a III. vojenským mapováním. Kulturní vrstvy jsou také vhodně rozebrány.

SWOT analýzy bych už přesunul do přelomové část DP a tou je tzv. problémová mapa, kde je zohledněna zástavba, niva, rozsah eroze, sucho, nízká retenční schopnost půdy, rozsáhlé povodně, úbytek mokřadů a lužních lesů, snížené procento mozaikovitosti krajiny a postupná ztráta biodiverzity kvůli regulaci Labe. Z problémové mapy studentka vykresala již vlastní návrh, jemuž je logicky věnována zbývající polovina rozsahu DP. Na základech tohoto návrhu je vystaven hlavní pilíř a tím je revitalizace říční krajiny včetně zástavby, hospodaření a biodiverzity, která je uvedena ale jen velmi okrajově (chybí základní citace) a ještě přes problematické ÚSES.

Diplomantka se svojí DP zapojila do úspěšného týmu posluchačů FA ČVUT, jehož postup jsem měl možnost sledovat od října 2021 do ledna 2022 v rámci několika on-line setkání ateliérových prezentací ateliéru Bečvářová/Salzmann. Sešli jsme se v říjnu 2022 i na mediálně známém mokřadu Žabák. Doporučoval jsem studentům se při revitalizačních návrzích inspirovat postupem na Hladoměři ve Staré Lysé a postup konzultovat s dr. T. Justem (AOPK ČR) a doporučil další literaturu včetně historických pramenů. Těší mě, že se některé tituly objevily v citované literatuře DP. Je dobré, že studentka vycházela také ze znalostí o ochraně přírody, ale je nutné správně uvádět pomístní názvy. Bohužel moje tehdejší upozornění, že se nejedná o *Hrabáčkovy* tůně, se ke

studentce z nějakého důvodu nedostalo (v DP uvedeno nesprávně 11krát!). Do území zasahuje přírodovědně velmi cenná evropsky významná lokalita Káraný-Hrbáčkovy tůně, jejíž ochranu je nutné zajistit právě a jedině ve vztahu s okolní krajinou. Tyto tůně byly ve své největší slávě (než se začaly zazemňovat a eutrofizovat) oblíbenou lokalitou pro výuku studentů hydrobiologie PřF UK, kde působil prof. Jaroslav Hrbáček.

Studentka v DP přináší plán, jak nakládat s polabskou krajinou s cílem využít lépe aluvium k vodo- a půdoochranným opatřením. Někdy to dokonce vypadá, jako by doktorandka hrála nějakou hru na to, jak hospodařit v krajině. Trochu se ztrácím v tom, co je skutečnost, co je vlastní invence a co je navrhovaná vize. Vize jsou také místy nevyvážené. Takto je kořenové čistírně věnován poněkud překvapivě prostor. Studentka se ale nebojí i odvážných řešení, i když revitalizaci ve smyslu přehrazení hlavního toku můžeme odkázat spíše do říše pohádek. Jsou navrhovány poměrně radikální zásahy do územního plánu obce. Místo původně vymezených 35 ha se pro průmysl navrhuje 4,6 ha. Co na to asi říkají místní zastupitelé? Potěšilo mne také, že studentka vnímá negativní aspekty asfaltových cyklostezek a i to se odrazilo v DP. Někde se jedná o zajímavé nápady, např. cyklostezka místo zrušené železnice. Aby byly tyto vize naplněny, tak by bylo dobré se zapojit do jejich projektování ve spolupráci se Středočeským krajem. K propojení napřímeného toku Labe s původním korytem se věnuje řada aktivit MAS Střední Polabí a mapování eroze zase VÚMOP. I tam vidím uplatnění studentky.

Bohužel obchvat města jdoucí přes mokřad už ze Zásad územního rozvoje Středočeského kraje odstranit jen tak nepůjde a na chráněné druhy na mokřadu Žabáku už byla vydaná výjimka. V DP není zmínka o Všejské sojce ani o VRT. To jsou aktuální hrozby.

Obrazová dokumentace je bohatá, ale chybí často propojení na text. Občas jsou obrázky uvedeny jako ilustrační nebo referenční, což je pochopitelné pro vizi, ale je třeba je začlenit do textu. Řada fotek je ale také převzatých, což je škoda.

V textu jsou desítky překlepů (ty, které jsem odhalil, jsem zanesl přímo do pdf), což ubírá na dojmu z naopak vysoce kvalitních mapových plánů.

Mám na studentku následující dotazy:

1. Ve slabých stránkách SWOT uvádíte chybějící supermarket (str. 47). Jak může podle Vás taková stavba zvýšit kvalitu života ve městě?
2. Není mi jasné, jak vznikla čísla s počty dobytka na jednotlivých segmentech pastvin (str. 66 a 67), kdy jsem nenašel žádný vztah mezi plochou a počtem kusů.
3. Komunikovala jste aspoň s některými stakeholdery (samospráva, státní správa, zahradníci, zemědělci, chataři) o svých návrzích? Jedná se mi hlavně o kolizní místa s nivou.

Práci hodnotím stupněm **B – velmi dobře**.